CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

CALC apreciaz? drept par?ial corecte ?i par?ial libere alegerile preziden?iale din 1 ?i 15 noiembrie 2020

Gribincea Vladislav · Tuesday, November 17th, 2020

POZI?IA COALI?IEI CIVICE PENTRU ALEGERI LIBERE ?I CORECTE

FA?? DE ALEGERILE PREZIDEN?IALE 2020

Coali?ia civic? pentru Alegeri Libere ?i Corecte **apreciaz? drept par?ial corecte ?i par?ial libere alegerile preziden?iale din 1 ?i 15 noiembrie 2020.** Aprecierea este f?cut? prin prisma gradului de respectare a principiilor pentru alegeri libere ?i corecte stabilite în tratatele ?i conven?iile interna?ionale privind drepturile civile ?i politice ?i în Codul bunelor practici în materie electoral? a Comisiei de la Vene?ia pentru democra?ie prin drept a Consiliului Europei ?i se bazeaz? pe urm?toarele constat?ri privind desf??urarea perioadei pre-electorale, electorale ?i a celor dou? zile de alegeri:

Imposibilitatea mai multor aleg?tori de a-?i exercita dreptul de vot (EP)

În ambele tururi de scrutin mai mul?i aleg?tori nu au putut s?-?i exercite dreptul de vot la unele sec?ii de votare deschise în str?in?tate. Pe 1 noiembrie, acest fapt s-a datorat capacit??ii reduse ale sec?iilor de votare de a deservi un num?r mare de aleg?tori, în pofida prelungirii programului de votare. Dup? primul tur al alegerilor, Comisia Electoral? Central? (CEC) ?i Ministerul Afacerilor Externe ?i Integr?rii Europene au depus eforturi pentru a înl?tur? neajunsurile organiza?ionale de la primul tur, prin identificarea unor loca?ii mai spa?ioase pentru unele sec?ii de votare, majorarea num?rului de personal tehnic ?i echipament. Totu?i, ?i în turul al doilea de scrutin, numero?i cet??eni nu au putut s? voteze ca urmare a epuiz?rii buletinelor de vot.

Campanie electoral? marcat? de un discurs negativ, falsuri ?i mesaje instigatoare la ur? ?i violen?? (EP)

Pe parcursul campaniei au fost observate numeroase cazuri de utilizare a discursului de ur?, instigare la discriminare ?i a mesajelor sexiste de c?tre candida?i, politicieni, lideri de opinie, jurnali?ti ?i cet??eni. Discursul negativ a c?p?tat amploare dup? primul tur de scrutin, primordial împotriva candidatei Maia Sandu, fiind acompaniat de distribuirea mesajelor ?i materialelor cu con?inut fals ?i def?im?tor.

Num?rul mare de incidente electorale în ziua alegerilor (PP)

În ziua alegerilor observatorii Promo-LEX au raportat un num?r ridicat de cazuri privind înc?lcarea secretului votului, nerespectarea condi?iilor sanitar-epidemiologice, dar ?i de transportare organizat? a aleg?torilor. Majoritatea cazurilor de transportare organizat? au avut loc în sec?iile de votare constituite pentru aleg?torii din regiunea transnistrean?. Suplimentar, observatorii au raportat ?i cazuri credibile în care aleg?torii din regiunea transnistrean? au recunoscut c? au fost recompensa?i pentru exercitarea dreptului de vot.

Cazuri de obstruc?ionare a activit??ii de observare ?i de intimidare a observatorilor (PP)

Misiunea de observare a alegerilor Promo-LEX a raportat tentative de intimidare a observatorilor s?i imediat dup? primul tur al alegerilor, când ace?tia erau telefona?i, aparent din partea poli?iei, ?i li se solicita oferirea de informa?ii detaliate doar despre unele incidente semnalate. Misiunea calific? aceste situa?ii drept justi?ie selectiv? ?i tentative organizate de a intimida observatorii na?ionali în contextul turului doi de scrutin. Incidente izolate de intimidare a observatorilor de c?tre poli?ie ?i func?ionari electorali au avut loc ?i în turul doi de scrutin. În ambele tururi de scrutin, au fost raportate cazuri de obstruc?ionare a activit??ii observatorilor.

Utilizarea resurselor administrative în campania electoral?(PP)

Observatorii Promo-LEX au identificat multiple cazuri de utilizare a resurselor administrative. Majoritatea dintre ele se refer? la asumarea meritelor pentru activit??i efectuate pe bani publici, dar ?i implicarea func?ionarilor publici în activit??i de agita?ie electoral? în timpul orelor de lucru sau în perioada concediilor solicitate pe durata campaniei electorale. Igor Dodon este candidatul în folosul c?ruia cel mai des au fost utilizate resursele administrative. Au fost atestate numeroase cazuri când reprezentan?i ai PSRM, partidul care nu ?i-a desemnat candidat la alegerile preziden?iale, au participat în campania candidatului Igor Dodon.

Litigii ?i contesta?ii electorale nesolu?ionate (PP)

Majoritatea litigiilor electorale, unele dintre ele fiind înc?lc?ri evidente ale legisla?iei electorale, nu au avut finalitate, iar contesta?iile depuse în fa?a organelor electorale ?i instan?ele de judecat? nu au fost examinate în fond, fiind tergiversate sau declarate inadmisibile. Omisiunea Parlamentului de a ajusta prevederile Codului electoral privind depunerea, examinarea ?i solu?ionarea contesta?iilor electorale la prevederile Codului administrativ, a dus la situa?ia c? actorii procesului electoral au fost limita?i în dreptul de contestare a ac?iunilor contracandida?ilor s?i ?i practic priva?i de dreptul la un recurs efectiv. Omisiunea CEC de a examina în fond litigiul privind tip?rirea la o institu?ie public? a ziarelor de campanie a candidatului Igor Dodon, cu semne evidente de înc?lcare a legisla?iei electorale este regretabil? ?i ridic? semne de întrebare rezonabile privind independen?a politic? a membrilor.

Finan?area campaniei electorale r?mâne pu?in transparent? (PP)

Niciun grup de ini?iativ? sau concurent electoral nu a raportat cheltuieli pentru activitatea colectorilor de semn?turi, agitatorilor ?i voluntarilor, dar nici nu declar? serviciile acestora drept dona?ii materiale. Potrivit estim?rilor Promo-LEX, candida?ii care nu au fost înregistra?i împreun? cu concuren?ii electorali nu au reflectat cheltuieli de campanie estimate la peste 6 ml. de lei.

Mass-media a reflectat într-un mod dezechilibrat campania electoral?, f?r? a informa publicul despre procedurile de vot (PM si NG)

Cu unele excep?ii, mass-media TV ?i online a avut un comportament p?rtinitor în campania electoral?, a reflectat într-un mod dezechilibrat concuren?ii electorali, promovând ?i un puternic dezechilibru de gen, ?i nu a asigurat informarea complex? a publicului despre procesul electoral ?i procedurile de vot.

Doar dou? posturi TV din cele zece monitorizate de CALC au prezentat într-un mod relativ echilibrat ?i neutru concuren?ii electorali. Trei posturi TV au f?cut partizanat masiv în favoarea unui candidat, iar restul au avut o politic? editorial? u?or dezechilibrat? în favoarea sau defavoarea unor concuren?i electorali. Consiliul Audiovizualului (CA), autoritatea de reglementare în audiovizual, nu a luat decizii adecvate ?i prompte pentru a asigura reflectarea corect? ?i echidistant? a candida?ilor de c?tre to?i radiodifuzori. În contrast cu primul tur de scrutin, când CA a aten?ionat verbal radiodifuzorii care au admis abateri de la legisla?ie, în turul doi CA a aplicat amenzi pentru majoritatea posturilor TV monitorizate, f?r? a ?ine cont de gravitatea înc?lc?rilor. De?i a avut o atitudine echilibrat? pe durata campaniei electorale, la dezbaterile dinaintea turului doi de scrutin, postul public de televiziune Moldova 1 a schimbat regulile dezbaterii în favoarea candidatului Igor Dodon.

Majoritatea celor 12 redac?ii online monitorizate de CALC ?i-au manifestat deschis simpatiile electorale printr-un comportament editorial p?rtinitor ?i prezentare dezechilibrat? a concuren?ilor electorali. Pe parcursul campaniei electorale, dar în special în perioada dintre cele dou? tururi ale scrutinului, câteva portaluri afiliate PSRM au desf??urat o campanie concertat? de discreditare, etichetare ?i plasare în context negativ a candidatei PAS Maia Sandu, distribuind ?tiri false ?i denigratoare, opinii tenden?ioase cu atacuri la persoan?, insinu?ri, titluri ?i formul?ri sexiste, exprim?ri care incit? la ur? ?i discriminare. În acela?i timp, candidatul independent, sus?inut de PSRM, Igor Dodon, a fost promovat masiv ?i plasat preponderent în context pozitiv. Cele mai multe surse media online au neglijat normele deontologiei jurnalistice, publicând materiale insuficient documentate, f?r? o distinc?ie clar? dintre fapte ?i opinii ?i f?r? a oferi dreptul la replic?.

Campanie de discreditare a organiza?iilor neguvernamentale (SM)

Campania electoral? a fost marcat? de un atac f?r? precedent asupra organiza?iilor neguvernamentale, care a urm?rit discreditarea, pe baz? de falsuri ?i acuza?ii def?im?toare a societ??ii civile în ansamblul ei, dintre care ?inta predilect? au fost organiza?iile care lucreaz? cu prec?dere în domeniul monitoriz?rii procesului electoral, a ap?r?rii drepturilor omului ?i în cele ale reformei justi?iei, combaterii corup?iei, libert??ii presei, domeniul social ?i medical etc. Campania de denigrare lansat? de c?tre un deputat al Partidului Sociali?tilor din Republica Moldova ?i preluat? de mass media afiliat? PSRM a continuat pe toat? durata campaniei electorale.

Discriminarea persoanelor cu dizabilit??i (SM)

Persoanele cu dizabilit??i s-au confruntat cu bariere de accesibilitate fizic? ?i informa?ional?. Peste 70% din sec?iile de votare sunt inaccesibile pentru persoanele cu dizabilit??i locomotorii, iar num?rul sec?iilor de votare accesibile sunt sub 1%. Cu excep?ia unui singur concurent electoral, care a publicat platforma electoral? în sistem Braille, nu au fost elaborate ?i difuzat materiale în formate accesibile pentru persoane cu dizabilit??i. Persoanele cu dizabilit??i intelectuale ?i psiho-sociale din institu?iile reziden?iale, unde în contextul situa?iei epidemiologice a fost stabilit regimul de carantin? ?i restric?ionate contactele cu membrii familiei, nu au avut acces la informa?ii cu caracter electoral.

Cadrul legal electoral lacunar ?i cu prevederi problematice (SM)

Legisla?ia electoral? aplicat? la aceste alegeri nu a fost îmbun?t??it? în corespundere cu adresele Cur?ii Constitu?ionale din 2016 ?i recomand?rile misiunilor na?ionale de observare a alegerilor, ale OSCE/ODIHR ?i ale Comisiei de la Vene?ia. Mai multe prevederi problematice privind sanc?ionarea transport?rii organizate a aleg?torilor, a discursului de ur? ?i instigare la discriminare, implic?rii cultelor religioase în campania electoral?, dar ?i cele privind aplicarea mecanismului de solu?ionare a contesta?iilor ?i litigiilor electorale au r?mas nesolu?ionate de Parlament, lucru care a dus la men?inerea acestor tipuri de incidente electorale, în unele cazuri ?i la cre?terea num?rului de incidente la alegerile preziden?iale din 2020.

Campania electoral? s-a desf??urat cu ignorarea m?surilor de prevenire COVID-19 (SM)

CEC a întreprins m?suri constante de a asigura desf??urarea în condi?ii sigure a campaniei electorale ?i a procesului de votare, prin procurarea de m??ti, m?nu?i ?i dezinfectat pentru func?ionarii electorali ?i aleg?tori. Totodat?, în ziua alegerilor mai mu?i func?ionari electorali au ignorat cerin?ele privind m?surile de protec?ie în context pandemic, la fel ca ?i mai mul?i concuren?i electorali ?i staff-urile lor electorale în cadrul activit??ilor de campanie. Prin nerespectarea masurilor anti-Covid-19 impuse de c?tre Comisia Na?ional? Extraordinar? în S?n?tate Public?, concuren?ii electorali au dat dovad? de iresponsabilitate ?i lips? de respect fa?? de aleg?tori, au promovat modele de comportament sfid?tor fa?? de m?surile întreprinse de autorit??i în combaterea infec?iei Covid-19 ?i au generat riscuri suplimentare de r?spândire a infec?iei în rândul popula?iei.

Participarea diferen?iat? a tinerilor la vot (NC)

Tinerii stabili?i peste hotarele ??rii au înregistrat un record absolut de prezen?? la urnele de votare, în compara?ie cu prezen?a redus? la vot a tinerilor din ?ar?. Acest lucru se datoreaz? cadrului legal nefavorabil pentru exercitarea dreptului la vot ?i anume a cerin?elor de votare la locul de re?edin??/domiciliu, dar ?i abord?rii superficiale de c?tre candida?i a necesit??ilor tinerilor, care de cele mai dese ori sunt implica?i în campanii pe post de voluntari, inclusiv tinerii sub 18 ani.

---

www.alegeliber.md – **Coali?ia civic? pentru Alegeri Libere ?i Corecte** este o entitate permanent?, benevol?, constituit? din 34 organiza?ii ob?te?ti din Republica Moldova cu scopul de a contribui la dezvoltarea democra?iei în Republica Moldova prin promovarea ?i desf??urarea alegerilor libere ?i corecte în conformitate cu standardele ODIHR (OSCE), ale Consiliului Europei ?i a institu?iilor specializate afiliate acestuia.

Declara?ia CALC în limba român? este disponibil? **AICI**.

Declara?ia CALC în limba rus? este disponibil? **AICI**.

Declara?ia CALC în limba englez? este disponibil? **AICI**.

This entry was posted on Tuesday, November 17th, 2020 at 12:22 pm and is filed under Nout??i
You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Both comments and pings are currently closed.